

Implemented by

STRUČNO OBRAZOVANJE

Mentori praktične nastave

kod poslovnih subjekata

Uvod

Stručno obrazovanje sa dualnim elementima podrazumijeva sistem srednjeg obrazovanja i odgoja u kojem učenici i učenice imaju priliku da kroz teorijsku i praktičnu nastavu u školi ali i izvan škole - kod poslovnog subjekta, stiču, usavršavaju i izgrađuju znanja, vještine, sposobnosti i stavove (kompetencije).

Osnovni ciljevi ovog vida obrazovanja su obezbjeđenje uslova za sticanje, usavršavanje i razvoj kompetencija u skladu sa potrebama tržišta rada, obezbjeđenje uslova za dalje obrazovanje i cijeloživotno učenje kao i razvijanje preduzetništva, inovativnosti, kreativnosti, profesionalni i karijerni razvoj učenika i učenica.

Učešće u obrazovnom procesu kroz organizovanje i izvođenje većeg dijela praktične nastave u poslovnim subjektima istima donosi dugoročne prednosti: poboljšanje inovativnosti, mogućnost sticanja kompetentne radne snage koja zadovoljava potrebe poslovanja, promociju društvene odgovornosti, dodatnu produktivnost i mnoge druge prednosti.

Učenice i učenici se kroz obrazovanje sa dualnim elementima mogu obučavati prema stvarnim zahtjevima tržišta rada i još za vrijeme školovanja sticati praktično iskustvo. Praktična nastava kod poslovnih subjekata učenicima omogućava upoznavanje sa stvarnim radnim situacijama već za vrijeme školovanja i priprema ih za zadatke koji ih očekuju na budućim radnim mjestima.

Dugoročno gledano, kroz stručno obrazovanje sa dualnim elementima koje je prilagođeno potrebama tržišta rada može se pokriti potreba za stručnom radnom snagom i potakći ekonomski rast što doprinosi konkurentnosti privrede.

Jedan od preduslova za funkcionisanje stručnog obrazovanja sa dualnim elementima jeste saradnja i partnerstvo škola srednjeg stručnog i tehničkog obrazovanja i poslovnih subjekata, te adekvatna raspodjela odgovornosti, prava i obaveza između istih.

Da bi se uključio u obrazovni proces, poslovni subjekat s jedne strane, mora imati kompetentne radnike odnosno saradnike i, s druge strane, mora biti adekvatno pripremljen za provođenje procesa praktične nastave.

U vezi s tim, ključnu ulogu u obrazovnom procesu kod poslovnog subjekta igra mentor/mentorica. Mentor/mentorica predstavlja sponu između interesa učenika, škole i poslovnog subjekta. Njegov/njen zadatak je prenošenje stručnih znanja i vještina učenicima/učenicama, praćenje učenika/učenica u procesu usvajanja znanja i kompetencija, te saradnja sa školom i komuniciranje napretka učenika/učenica koji izvode praktičnu nastavu.

Pored njegove/njene uloge u prenošenju odgovarajućih znanja i vještina učenicima i učenicama, veoma je važan mentor/mentorinjin doprinos u odgojnem procesu učenika, jer oni vrlo često svoje mentore doživljavaju kao odane prijatelje i uzore. Zbog toga je bitno da se za mentore praktične nastave u poslovnim subjektima odaberu odgovarajuće osobe svjesne svoje odgovornosti.

Posvećenost odabiru mentora praktične nastave te njihovo naknadno metodičko osposobljavanje predstavljaju važan element uspješno organizovanog obrazovnog procesa sa dualnim elementima.

Važno je blagovremeno započeti sa edukacijom mentora praktične nastave u metodičkom i didaktičkom smislu kako bi pored stručnih znanja i vještina stekli i vještine koje omogućavaju rad sa učenicima, te kako bi poslovni subjekti udovoljili uslovima za organizovanje i izvođenje praktične nastave.

Pravni okvir

Rezultati detaljne analize pravnog okvira u oblasti organizacije i izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata pokazali su da je ova oblast nedovoljno i neadekvatno regulisana postojećim propisima.

Povećan rast značaja sistema obrazovanja sa dualnim elementima, potrebe privrede kao i sve veći interes poslovnih subjekata za učešćem u obrazovnom procesu učenika i učenica u Bosni i Hercegovini, zahtijevaju adekvatan pravni okvir odnosno reformu srednjeg stručnog obrazovanja. Značaj ovog vida obrazovanja i potrebu za reformom stručnog obrazovanja su prepoznale nadležne obrazovne vlasti u u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, gdje je usvojen Pravilnik o organizaciji i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod privrednih subjekata koji je uveo sistem obrazovanja sa dualnim elementima i predviđao mentora kao centralnu figuru u pogledu dijela obrazovnog procesa koji se odvija kod poslovnog subjekta. S tim u vezi, ovim pravilnikom predviđeno je da mentor, između ostalog, planira prijem učenika na izvođenje praktične nastave, organizuje proces učenja i raspoređuje učenike na radne aktivnosti, stara se da učenici primjenjuju mjere zaštite tokom praktične nastave, učestvuje u ocjenjivanju učenika itd.

U Republici Srpskoj su usvajanjem novog Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju stvorene prepostavke za regulisanje segmenta koji se odnosi na obrazovanje učenika kod poslovnih subjekata, dok se Kanton Sarajevo nalazi u procesu izrade prednacrta Zakona o dualnom obrazovanju koji također, u trenutnoj verziji, predviđa učešće mentora u obrazovnom procesu, kao i njegovu ulogu i odgovornosti.

Iako postoje značajni pomaci u izgradnji pravnog okvira koji bi normativno uredio sva pitanja vezana za praktičnu nastavu koja se odvija kod poslovnih subjekata, pa time i pitanje mentora, ova oblast još uvijek nije dovoljno regulisana.

Šta se zahtijeva od mentora?

TI SI:

- komunikativan/komunikativna
- odgovoran/odgovorna
- imaš sposobnost vizualizacije i uživljavanja u dodijeljenu ulogu
- posjeduješ stručno znanje i ekspertizu
- imaš najmanje 5 godina radnog iskustva
- voliš raditi sa mladima

MOŽEŠ ZAMISLITI DA PREUZMEŠ SLJEDEĆE ZADATKE:

- Planiranje prijema učenica i učenika na obavljanje praktične nastave
- Organizacija procesa učenja
- Uvod u interne propise tvog poslodavca
- Izrađivanje i sprovođenje plana realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta za učenice i učenike
- Efikasno posredovanje vještina
- Podučavanje učenica i učenika
- Ocjenjivanje učenica i učenika
- Uspostavljanje i održavanje kontakata sa odgovornim licima u školama

MOŽEŠ SE IDENTIFICIRATI SA SLJEDEĆIM ULOGAMA:

- stručnjak u odgovarajućoj oblasti
- savjetnik/savjetnica učenicima/učenicama
- uzor učenicima/učenicama
- prijatelj/prijateljica učenicima/učenicama
- posrednik/posrednica između škole i poslovnog subjekta - tvog poslodavca
- zastupnik/zastupnica interesa učenika/učenica

Mistral je IT kompanija koja se bavi izradom vrhunskog softvera čime svakodnevno olakšava život globalne zajednice. Od 2010. smo pouzdan partner najvećim svjetskim kompanijama iz različitih industrija. Kroz svoju besplatnu internu školu kodiranja, razvijamo vještine polaznika za rad u IT industriji, a mnoge od njih kasnije i zaposlimo. Također, kroz Bit aliansu, pridonosimo razvoju IT sektora u BiH. Trenutno brojimo 125 uposlenih, ali zahtjevi tržišta i kvalitet rada impliciraju da je ovo tek početak. Planiramo nastaviti sa stavljanjem akcenta na pažljiv odabir kandidata, kao i njihov kontinuirani profesionalni razvoj, jer njegujemo posebnu kulturu u kojoj je različitost cijenjena, dijeljenje znanja svakodnevica, a timski rad neizostavni dio atmosfere. Ovaj jedinstveni spoj je učinio Mistral jednim od najpoželjnijih poslodavaca u državi.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

Godišnje 20 tj sve ukupno do sada, 57

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

Stalnih 5 + minimalno 5 dodatnih

Od kada učestvuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

Od 2015. god

PITANJA ZA MENTORICU

Mila Gračanin

ELT

Citat koji joj je lajtmotiv za rad i koji je inspiriše?

If you know why, you would know how

Zašto si odlučila da budeš mentorica?

Biti mentor znači služiti firmi, mlađem kolegi i sebi, tj. davati puni doprinos i ispunjavati svrhu vlastitog postojanja i rada. Imati priliku utjecaja na karijeru mladog kolege, ne zahtjeva od mene mudrost Buddhe, nego žar u uvid u potencijale svih uključenih te njihovo usmjeravanje, i usklađivanje s strategijom razvoja firme u stabilnom, i zdravom interesu svih uključenih. Najvažnije od svega, biti mentor me čini da se osjećam mlađom, ispunjenom, stječem prijateljstva, i drži me nasmijanom pa tako mogu sa zahvalnosti reći, da biti mentor ima direktni utjecaj na moj život ultimativno ga čineći bogatijim.

Ako znaš zašto,
znaćeš i kako!

MILA GRAČANIN
mentorica

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

IT industrija je sama po svojoj dinamici živila i propulzivna, producira veliku dodatnu vrijednost, i kapacitete za internacionalizaciju poslovanja sa kapacitetima koji dolaze iznutra, od samih kapaciteta i znanja ljudi koji je programiraju. Ona ima svoju logiku, tok, još uvijek nema konkurenčije, nego se s inovativnosti i kreativnosti otvara još prostora za rast. Biti mentor IT stručnjaku saputnik u ostvarenju snova tj. uspješne IT karijere, ili/ i taj netko tko navigira putanju, olakšava savladavanje prepreka, i podstiče na traženje izvora autentične snage i vjere u svoje mogućnosti je iskustvo koje povezuje ljudska bića na višem nivou postojanja, i ishod takvog sistematičnog rada ne može biti ništa umanjeniji. Samo je raznolik, šarolik, i sa svakom novom ulogom, i zaokruženom misijom mentorstva, i dalje samo početak nove priče koju redovito propatim u očekivanju te -druge, uspješnije, zrelijie i samosvjesnije.

PITANJA ZA MENTORA

Mustafa Šuvalija

specijalista za razvoj ljudskih potencijala

Citat koji mu je lajmotiv za rad, koji ga inspiše?

„From one thing, know ten thousand things“ (Miyamoto Musashi)

Ovaj citat naglašava važnost transfera u učenju te ilustrira način na koji pristupam mentorstvu. Citat ukazuje da razumjevanje suštine odnosno temeljnih zakonitosti na jednom zadatku, primjeru ili problemu omogućava da „otključamo“ ispravno razumjevanje i rješavanje ostalih zadataka i problema koji funkcioniraju na istim zakonitostima, što značajno doprinosi efikasnosti obrazovnog procesa. Razumjevanje temeljnih principa također omogućava učeniku da postane nezavisan od mentora; rad mentora je uspješan samo u onoj mjeri u kojoj je učenik može funkcionirati neovisno od njega.

Zašto si odlučio da budeš mentor?

U našoj kulturi se na socijalne vještine gleda kao na nešto što se uči „usput“, uslijed čega većina ljudi ima neopravданo visoko mišljenje o svojim socijalnim vještinama i smatra da na njima nije potrebno raditi na sistematski i vođen način. Nedostatak svijesti o potrebi i mogućnostima za unaprjeđenje tih vještina negativno se održava kako na njihov poslovni uspjeh i napredak, tako i na poslovne rezultate timova i firmi u kojima rade. Moj motiv da budem mentor dolazi iz želje da, kroz jačanje svijesti o važnosti socijalnih vještina i pružanje podrške onima koji se odluče raditi na njihovom unaprjeđenju, pomognem učenicima da uoče i otklone ove slabije vidljive prepreke na svom razvojnog putu i maksimalno iskoriste svoj potencijal.

■ Iz jedne stvari,
nauči deset
hiljada drugih!

MUSTAFА ŠUVALIJA

mentor

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Učenici koji dolaze u praksu u našu firmu (vjерujem da se isto može reći i za učenice koji dolaze na praksu u druge firme iz IT sektora) relativno brzo prihvataju argumente o važnosti rada na socijalnim vještinama i brzo usvajaju relevantne sadržaje. Njihov angažman na nastavi je relativno visok, a neki pokazuju interes i traže dodatne informacije i mimo termina predviđenih za rad na temama iz ove oblasti.

Kakva je saradnja sa školom?

Način na koji je praktična nastava organizovana u našoj firmi ne zahtjeva komunikaciju sa srednjim školama i fakultetima u sklopu sprovođenja nastavnog procesa. Neophodno je poznavanje materije koja se obrađuje u nastavnom procesu u školama i fakultetima koje su naši učenici pohađali ili pohađaju, što nam omogućava da anticipiramo potencijalne nedostatke u znanjima i vještinama kod učenika i adekvatno prilagodimo svoj nastavni program.

TAG D.D. se bavi izradom mašinskih pozicija manjih prečnika dobijenih struganjem, glodanjem, brušenjem, erodiranjem prema zahtjevima kupca kao i termičkom obradom materijala od čelika i elektrostatičkim farbanjem. Osnovna djelatnost preduzeća je proizvodnja i prodaja alata, mašinskih pozicija, dijelova za mašine i štanceraj. Proizvodnja se obavlja na univerzalnim i CNC mašinama.

Najveća primjena naših proizvoda je u mašinskoj, namjenskoj, automobilskoj industriji i građevinarstvu, a naši kupci osim firmi u lokalnom okruženju su i firme širom BiH i van njene granice.

Radimo prema zahtjevima kupca te su naše proizvodne mogućnosti sljedeće:

- Alati za obradu metala plastičnom deformacijom
- Razne vrste mjernog, steznog i kontrolnog alata
- Specijalni alati za namjensku industriju
- Štancane pozicije
- Šiftovi za nupi, nitne i drugi sitni dijelovi

PITANJA ZA UPRAVU

Amila Avdukić

voditeljica odjela ljudskih potencijala

Citat koji joj je lajmotiv za rad i koji je inspiriše?

She Who Dares Wins.

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?

Čvrsto vjerujemo u efikasnost obučavanja mladih ljudi i prilagođavanja njihovog pristupa kulturi naše kompanije. Sami edukujemo mlade ljude i ohrabrujemo ponašanja koja se uklapaju u ukruženje u kojem se nalazimo. Na taj način osiguravamo održavanje zdrave radne okoline ali i nov i stručan kadar.

Koje su prednosti saradnje između firme i škole?

Bolji i konkretniji uvid u stvarne potrebe industrije te prilagođavanje nastavnog plana i programa.

Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?

Učenici i učenice koji se prijavljuju na naše prakse iznimno su motivisani. Razumiju prirodu IT industrije i neprestano uče i razvijaju se koristeći različite platforme.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

U 2018. godini nismo imali učenike na praktičnoj nastavi. Obzirom da je u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde usvojen Pravilnik o organizovanju i izvođenju praktične nastave u firmama, od naredne školske godine očekujemo veću interakciju i bolju saradnju sa srednjom stručnom školom, te planiramo pružiti učenicima mogućnost izvođenja praktične nastave u našoj firmi.

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

Imamo dva certifikovana mentora koja su prošla edukaciju za mentore.

Od kada učestvuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

Obzirom da nije postojao sistemski okvir koji se odnosio na organizovanje i realizaciju praktične nastave u firmama, dosadašnja organizacija praktične nastave u našoj firmi i saradnja sa stručnom školom bila je na lični zahtjev profesora i saglasnost firme. Dakle, bez plana, neobavezujuća i vrlo rijetka.

PITANJA ZA UPRAVU

Adnan Tabaković

direktor

Citat koji mu je lajtmotiv za rad, koji ga inspiše?

Nikad ne odustaj, pobjednik je onaj koji uspješno prevaziđe prepreke

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?

Cijenim da je ljudski resurs najvažniji resurs u našoj firmi i samim tim postoji ogromna potreba za kvalitetnom radnom snagom. Dosadašnja iskustva govore da smo, po prijemu mladih kadrova koji su tek završili srednje obrazovanje, bili primorani da ih dodatno stručno usvaršavamo za zanimanja za koja su kvalifikovani, kako bi stekli iskustvo i samostalnost u svom radu.

Uvođenje praktične nastave učenika u firmi omogućiće nam da od učenika napravimo kvalitetnog i sposobljenog radnika prema stvarnim potrebama tržišta.

Koje su prednosti saradnje između firme i škole?

Saradjnjom škole kao obrazovne ustanove i firme ostvaruju se zajednički interesi. Škola će, realizacijom praktične nastave u firmi, moći argumentovanje da radi na promovisanju i unaprijeđenju imidža zanimanja. Učenici će imati jasniju sliku svog zanimanja i već, u obrazovnom procesu steći praktična znanja i vještine, i na taj način sebi stvoriti šansu za radno mjesto po završetku školovanja. Firme će moći računati na kvalitetnog radnika sa već stečenim praktičnim znanjem.

Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?

Iskreno se nadamo pozitivnim efektima praktične nastave u firmi i da će učenici biti motivisani, vrijedni i da će pokazati interes za rad.

PITANJA ZA MENTORA

Almin Zec

tehnolog CAD crtač -konstruktor

Citat koji mu je lajtmotiv za rad, koji ga inspiše?

Velika je nesreća kad čovjek ne zna šta hoće, a prava katastrofa kad ne zna šta može.

■ **Velika je nesreća
kad čovjek ne zna šta
hoće, a prava katastrofa
kad ne zna šta može.**

ALMIN ZEC

mentor

Zašto si odlučio da budeš mentor?

Moja odluka da budem mentor se prvenstveno zasniva na ideji pomaganja drugima i prenošenju znanja i stečenih vještina. Pored toga, u našoj firmi se pojavila potreba za kadrovima koji su u školama osposobljeni i pripremljeni za rad u privredi. Završio sam edukaciju za mentore praktične nastave u firmama, koju su organizovali Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport BPK Goražde, Privredna komora našeg kantona i Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ). Nadam da će stečeno znanje koristiti i školi i mom poslodavcu da u obrazovnom procesu formiramo profile radnika koji će biti vrijedni i uspješni i time zadovoljiti potrebe tržišta rada.

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Što se tiče izvođenja praktične nastave u našoj firmi do sada nije bilo značajnih posjeta. Imali smo posjetu studenata koji su kod nas provodili ferijalnu praksu. Oni su pokazali veliku želju i zalaganje u sticanju praktičnih znanja. Ono što sam primijetio jeste manjak praktične nastave kroz školovanje, što bi u skorošnjoj budućnosti trebalo promjeniti, kako na nivou srednjeg tako i na nivou visokog obrazovanja.

PITANJA ZA MENTORA

Adis Brko

programer za CNC mašine

Citat koji mu je lajmotiv za rad, koji ga inspiše?

Vi morate biti promjena koju želite vidjeti u svijetu.

Zašto si odlučio da budeš mentor?

Želim da prenesem znanje na mlade ljude, kako bi bolje upoznali i brže spoznali proizvodnju i što prije bili sposobni da budu dio proizvodnog procesa.

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Mladi nakon završene srednje škole nemaju dovoljno prakse i mislim da je izvođenje praktične nastave u firmama neophodan i vrlo koristan za sve strane u procesu.

Vi morate biti
promjena,koju
želite vidjeti
u svijetu!

ADIS BRKO
mentor

KOLEKTOR

Kolektor d.o.o. je međunarodna kompanija sa sjedištem u Laktašima gdje posluje od 2004. godine čija je osnovna djelatnost proizvodnja elektromotora, generatora i transformatora. Društvo je organizovano kao društvo vlasnika Kolektor Group iz Idrije, Slovenija. Svoj uspjeh kao i druge kompanije koncerna, gradimo na ljudima, na njihovom znanju i kontinuiranom učenju, preuzetničkom duhu te efikasnom korištenju svih internih i eksternih resursa.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

Za sada nismo organizovali praktičnu nastavu u firmi. To planiramo od sljedeće školske godine

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

Za sada imamo jednog sertifikovanog mentora.

Od kada učestvjuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

Naša firma će od školske 2019./2020. primati učenike na praktičnu nastavu.

PITANJA ZA MENTORA

Nebojša Gračanin

voditelj proizvodnje

Citat koji mu je lajmotiv za rad, koji ga inspiše?

Cilj obrazovanja nije znanje, nego akcija.

Zašto si odlučio da budeš mentor?

Posjedujem izkustvo u radu sa učenicima u srednjoj školi, a istovremeno sam bio voditelj proizvodnje u preduzeću tako da tačno znam kakav profil radnika nam treba i kako do njega doći kroz dualno obrazovanje.

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

U preduzeću do sada nismo organizovali praktičnu nastavu i to planiramo od septembra sljedeće godine. Očekujem pozitivno iskustvo i uspješne rezultate sa đacima koji nam dođu na praktičnu nastavu.

Kakva je saradnja sa školom?

Imenovanjem mentora, naša firma je krenula u jedan dugoročan proces u kojem je saradnja sa školom od neizostavnog značaja. Siguran sam da ćemo ostvariti saradnju na obostrano zadovoljstvo.

**Cilj obrazovanja ■
nije znanje,
nego akcija!**

NEBOJŠA GRAČANIN

mentor

PITANJA ZA UPRAVU

Predrag Zorić

direktor

Citat koji mu je lajtmotiv za rad, koji ga inspiše?

Najveća nuda svake zemlje leži u primjerenom obrazovanju mladosti

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?

Prepoznali smo potrebu za razvojem novih kadrova i smatramo da na taj način investiramo u budućnost firme.

Koje su prednosti saradnje između firme i škole?

Usmjeravanje đaka u buduće proizvodne djelatnosti koje odgovaraju potrebama tržišta. Osim toga, organizacijom praktične nastave preduzeća su uvijek na izvoru radne snage.

Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?

Mi se nadamo da ćemo kod učenika probuditi motivaciju činjenicom što će praktično raditi ono za što se školju.

Firma TIKT manufaktura se bavi obradom metala na CNC strugovima i CNC glodalicama. Proizvodimo dijelove za industrijske mašine, kao i dijelove za auto industriju.. Radimo za velika imena u auto industriji kao što su Porsche, Audi, Mercedes.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

Trenutno imamo 22 đaka koji odradjuju praktičnu nastavu u našoj firmi.

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

Imamo dva mentora koja raspoređuju đake u pogon, vode računa da zaista nešto korisno nauče i u stalnom su kontaktu sa školom. Svaki đak ima svog saradnika iz firme koji ga uči radu na mašini.

Od kada učestvuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

Ved 6 godina nam dolaze đaci na praktičnu nastavu.

PITANJA ZA UPRAVU

Mirjana Ćirić – Steneberg

zamjenik direktora

Citat koji joj je lajtmotiv za rad, koji je inspiše?

Per aspera ad astra – Preko trnja do zvijezda; Mislim, dakle postojim.

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?

Učenike primamo kako bi im omoguđili da potkrijepe svoje teoretsko znanje, da vide kako to primjeniti i u praksi a isto tako kako bi u budućnosti imali kvalitetan kadar za zapošljavanje.

Koje su prednosti saradnje između firme i škole?

Prednosti su te što kroz dobru komunikaciju sa školom, možemo da stvaramo kadara koji de biti potreban u raznim sferama privrede.

Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?

To sve zavisi od učenika do učenika ali vedina ih je motivisana, nekima fali radnih navika ali ako su uporni onda se i to izgradi. Oni najboljise najčešće i zaposle kod nas.

- Ne morate biti bolji od drugih...budite samo najbolji što možete!

TANJA TORBICA
mentorica

PITANJA ZA MENTORICU

Tanja Torbica

dipl. komunikolog

Citat koji joj je lajtmotiv za rad, koji je inspriše?

„Ne morate biti bolji od drugih, budite samo najbolji što možete. „

Zašto si odlučila da budeš mentorica?

Odabrali su me sasvim slučajno, ali moram priznati da mi se rad sa učenicima svidio jer mi je draga da im mogu pomoci, da im praksa bude zanimljivija i da tu zaista nešto nauče a ne da budu samo posmatrači.

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Iskustva su pozitivna, imamo odličnu komunikaciju i slobodni su da pitaju sve šta im nije jasno, takođe i da kažu da li su zadovoljni sa saradnicima koji ih obučavaju.

Kakva je saradnja sa školom?

Sa školom takođe imamo dobru saradnju, imamo redovne sastanke na kojima iznosimo prijedloge, ali takođe i pratimo rad đaka.

Društvo „Prevent Goražde“ d.o.o. Goražde bavi se proizvodnjom presvlaka za automobile. Podatak koji potvrđuje Preventov moto "tamo gdje poduzetnički entuzijazam susreće profesionalnost u izradi" govori da se Preventove presvlake nalaze u 15% automobila u Evropi. Pored automobilske industrije Prevent je sve više prisutan u segmentu metala, modne konfekcije, namještaja, zaštitne opreme, obuće i nautike.

Prevent grupacija u Bosni i Hercegovini je članica globalne kompanije koja upošljava preko 13.000 uposlenika na 36 lokacija u svijetu. Prevent u Bosni i Hercegovini osnovan je 1999. godine i danas je među vodećim izvoznicima. Kada se pojavio na tržištu Bosne i Hercegovine Prevent je upošljavao 50 radnika, ali već od sljedeće godine u kontinuitetu proširuje svoje proizvodne kapacitete, otvara nova radna mjesta i pojačava izvoz širokog proizvodnog assortimenta na svjetska tržišta.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

Praktičnu nastavu u Društvu pohađa 23 učenika.

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

Učenici su raspoređeni kod dva iskusna mentora, dugogodišnje radnice Društva, a to su gospođa Popović Sabaheta i gospođa Uglješa Amela.

Od kada učestvjuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

od 2013. godine

PITANJA ZA MENTORICU

Sabaheta Popović

instruktorica šivenja

Citat koji joj je lajtmotiv za rad, koji je inspiše?

Red, rad i disciplina!

Zašto si odlučila da budeš mentorica?

Mladi ljudi mi daju inspiraciju. Uživam da ih usmjeravam da se ostvare kao vrijedni i marljivi ljudi. Lijepo je vidjeti kada se mlad čovjek zaposli i pošteno zarađuje svoju platu. Nema ništa ljepše kada se kroz koju godinu ostvari i na porodičnom planu, a vi to sve vidite.

prevent.
Materials. Seats. Interior.

**Red, rad i
disciplina!**

SABAHETA POPOVIĆ
mentorica

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Djeca su odgovorna i rade onako kako im se kaže. U toku procesa dostižu zadate ciljeve.

Kakva je saradnja sa školom?

Sa koordinatorom praktične nastave imam jako dobru saradnju i komunikaciju.

**Mr. sci. Lejla Ferhadbegović, dipl. ing
direktorica**

PITANJA ZA UPRAVU

Citat koji joj je lajtmotiv za rad, koji je inspirše?

Nema tajni niti neke čarobne formule, u pitanju je samo mukotrpan rad, produktivnost i težnja za većim ostvarenjima.

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?

Društvo „Prevent Goražde“ d.o.o. Goražde dugoročnim i strateškim planovima uzima u obzir razvoj, starost i migracije stanovništva, te ostale pokazatelje na tržištu rada. U skladu sa tim pokazateljima donijeli smo odluku da ćemo podržati i primiti na praktičnu nastavu za dodatni razvoj učenike Srednje stručne škole „Džemal Bijedić“ Goražde.

Koje su prednosti saradnje između firme i škole?

Prednosti saradnje između škole i Društva ogledaju se u više aspekata, a osnovni su ti da učenici osjete proizvodnju, da stvore sebi sliku o procesima koji se dešavaju u proizvodnji. Kada dođe njihovo vrijeme ulaska na tržište rada, a poslijedno tome i u proizvodne procese to čine sa lakoćom. Korist za Društvo je u tome što će dio tih učenika u doglednoj budućnosti zasnovati radni odnos u Društvu. Kada zasnuje radni odnos u Društvu, u njega će se uložiti manje jer već posjeduje određena iskustva u procesima proizvodnje.

Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?

Učenici su vrijedni i marljivi, koriste svaku priliku da bi naučili nešto novo, stekli neko novo iskustvo. Svrishodno je naglasiti da su i ostali radnici prenosili svoje iskustvo učenicima koji su pokazali želju i interes za rad.

Firma Ećo Company osnovana je 2002. godine u Sarajevu, kao Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju i prodaju namještaja.

Krenuvši kao mala firma opremljena skromnim pogonima sa nekoliko zaposlenih koji su izradivali nestandardne elemente enterijera, firma je rasla brzo i na sigurnim osnovama.

Firma danas broji preko 100 visoko educiranih zaposlenika, od čega je 20 iskusnih arhitekata, dizajnera i inženjera, koji u Dizajn studiju kreiraju i razrađuju moderan tapacirani i pločasti namještaj koji prati svjetske trendove. Također, tim Dizajn studija naše firme u mogućnosti je da realizira svaku ideju klijenta, od izrade idejnog projekta enterijera, 3D modela, preko izvođenja i nadzora enterijerskih radova, do završnog opremanja enterijera našim proizvodima.

Proizvodnja Ećo Company opremljena je najsavremenijim mašinama koje su u mogućnosti izvesti i izuzetno komplikirane zahtjeve s visokim kvalitetom završne obrade materijala. Bazna filozofija poslovanja firme zasniva se na Custom Made pristupu, gdje se cijelokupan asortiman radi po zahtjevu i želji klijenta.

Vizija kompanije je stvaranje stalne prednosti na tržištu obezbjeđujući svojim klijentima, saradnicima i poslovnim partnerima proizvode, usluge i poslovne odnose koji imaju veću vrijednost od drugih.

Misija kompanije je proizvodnja i pružanje usluga vrhunskog kvaliteta koji zadovoljavaju najzahtjevnije potrebe, očekivanja i zahtjeve kupaca.

Koliko ima učenika na praktičnoj nastavi?

Trenutno imamo 7 učenika na praktičnoj nastavi, zanimanja tapetara i stolara.

Koliko je mentora praktične nastave u firmi?

U našoj kompaniji imamo tri mentora praktične nastave koji imaju sposobnost prenosa odgovarajućeg znanja na učenike.

Od kada učestvuju u prihvatanju učenika na praktičnu nastavu?

U posljednjoj godini dana uspješno primamo učenike na ferijalnu praksu i kroz saradnju sa školom i koordinatorom organizujemo boravak i aktivnosti sa učenicima koji se obrazuju za potrebna zanimanja.

PITANJA ZA UPRAVU

**Suhad Ećo
generalni direktor**

Citat koji mu je lajtmotiv za rad, koji ga inspirše?

Čvrsto se držite snova, jer ako snovi umru, život postaje ptica slomljenih krila koja ne može da poleti. – Langston Hjuz

Zašto primaju učenike i učenice na praktičnu nastavu?	Zbog nedostatka kvalitetne radne snage na tržištu rada mi smo odlučili ostvariti saradnju sa školama kako bi osposobili mlade ljudе za rad i time stvorili sposobnu i kvalitetnu radnu snagu.
Koje su prednosti saradnje između firme i škole?	Kroz praktičnu nastavu mi vršimo procjenu učenika, njihovu motivisanost za rad, pružamo mu radno iskustvo i samim tim doprinosimo obezbeđivanju radnog kadra u privredi.
Kakvi su učenici i učenice koji dolaze na praktičnu nastavu?	Trenutno imamo kvalitetnu generaciju mladih ljudi koji su motivisani za rad, rado pristupaju izvršavanju zadataka koji im se dodijele i već daju rezultate svojim aktivnim učešćem u proizvodnji.

PITANJA ZA MENTORA**Amel Omerović**

inžinjer mašinstva u proizvodnji namještaja

Citat koji mu je lajtmotiv za rad, koji ga inspiše?

Samo se radom ili hrabrošću može postići ugled među ljudima, prisiliti ih ne da vas vole i nagrade, ali svakako da vas cijene i poštuju. Naravno da je rad bolje i sigurnije sredstvo, jer hrabrost nije od prirode svakom dana, a osim toga za nju se ređe i prilika pruža, dok je za rad i radljivost uvek ima. I ne govorim ovde o unutrašnjem zadovoljstvu koje čovek ima od dobro svršenog posla i koje svakako vredi više od svih nagrada i priznanja ljudskih. (Ivo Andrić)

Zašto si odlučio da budeš mentor praktične nastave?

Volim rad sa mladim, energičnim ljudima koji su željni znanja. Baš takvi su učenici na praktičnoj nastavi. Imam pozitivno stajalište o prenošenju svog znanja drugima. Da bi pomogao drugima u razvoju ja nikada ne smijem prestati raditi na vlastitom razvoju, zato mi taj posao pomaže i na osobnom polju.

Kakva su iskustva sa učenicima na praktičnoj nastavi?

Učenici dolaze jako nespremni zbog manjkavosti obrazovnog sistema i ako su školovani za zanimanja za koja ih obučavamo. Rad u proizvodnji omogućava im direktni uvid u sam proces izrade proizvoda i šta to u stvarnosti radi uposlenik u proizvodnji namještaja. Učenici se trude da steknu što više znanja kako bi se osposobili za tržište rada što i kod nas budi motivaciju da im se pruži najbolja moguća edukacija.

**Samo se radom
ili hrabrošću
može postići
ugled među
ljudima.**

AMEL OMEROVIĆ
mentor

10 razloga zašto postati mentor/mentorica?

- 1) prilika za **lični razvoj, sticanje novih znanja i vještina**
- 2) nova **dinamika u svom poslu**
- 3) društvena **odgovornost**
- 4) mogućnost **dodatnih priznanja**
- 5) učešće u **budućnosti poslovnog subjekta**
- 6) lični kontakt **sa budućom stručnom radnom snagom**
- 7) **utjecaj na mlade**
- 8) mogućnost **dodatane zarade**
- 9) mogućnost **napredovanja i prelaska na višu poziciju**
- 10) doprinos **reputaciji poslovnog subjekta**

Usavršavanje za mentora

Postoji mogućnost da se završi edukacija „Edukacija za mentore praktične nastave kod poslovnih subjekata“ koja se održava u okviru petodnevne radionice i obuhvata ukupno 40 sati. Sadržaji koji se obrađuju sastavni su dio „Priručnika za mentore praktične nastave“, pri čemu je poseban fokus na sljedećim temama:

- *Priprema praktične nastave kod poslovnog subjekta*
- *Izrada plana i realizacija praktične nastave kod poslovnog subjekta*
- *Poznavanje i primjena metoda podučavanja u procesu izvođenja praktične nastave*
- *Uočavanje upadljivog ponašanja i rješavanje konflikta*
- *Saradnja sa školom*

Ukoliko se vidiš u
ovoj ulozi, postani
mentor!

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Sjedište društva
Bonn i Eschborn, Savezna Republika Njemačka

Projekat „Stručno obrazovanje“

Splitska 7, 71 000 Sarajevo

Bosnia i Herzegovina

T + 387 33 223 785

F + 387 33 200 494

www.giz.de

U ime
Ministarstva za ekonomsku suradnju/saradnju i razvoj Savezne Republike Njemačke